

Поняття про опіки.

Характеристика термічних та хімічних опіків. Домедична допомога при термічних та хімічних опіках

Що таке опік? Які є різновиди опіків?

Опік – ураження шкіри та тканин організму під дією високих температур, їдких хімічних речовин, інтенсивного короткохвильового випромінювання, що призводить до втрати клітинами організму своєї молекулярної структури. Залежно від походження, опіки поділяють на кілька типів.

Опіки

термічні

хімічні

променеві

радіаційні

Виникають під дією високих температур, кип'ятку, гарячої пари, розпечених предметів

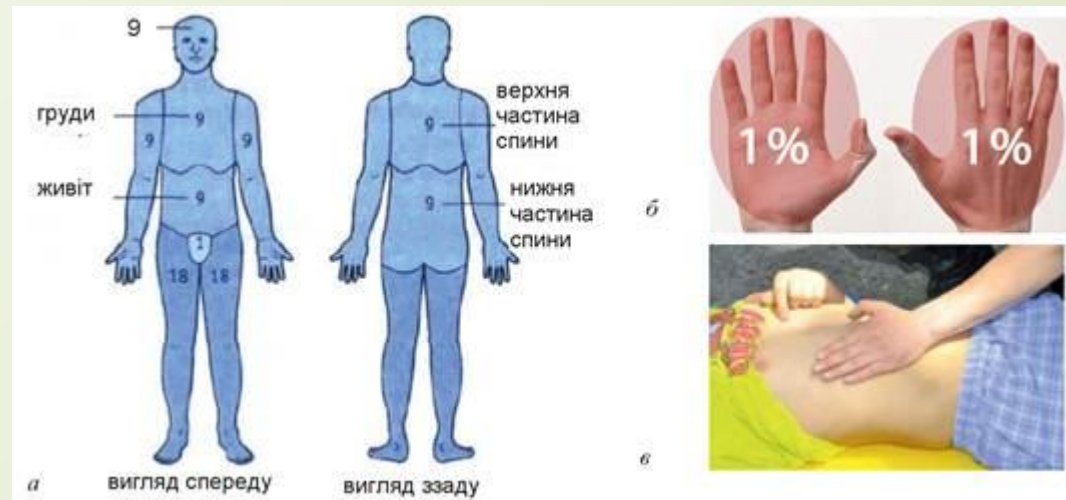
Виникають під дією їдких хімічних речовин: кислот, лугів, концентрованих солей

Виникають під час дії інтенсивного інфрачервоного, ультрафіолетового випромінювання

Виникають під час контакту з радіоактивними речовинами

Площу опіків на до госпітальному етапі найчастіше визначають за:

- «правилом дев'ятки» (голова та шия — 9 %; верхні кінцівки — по 9 %; нижні кінцівки — по 18 %; груди — 9 %; живіт — 9 %; верхня частина спини — 9 %; нижня частина спини — 9 %; промежина — 1 %);
- «правилом долоні» (у дорослих площа долоні становить 1 % площі всієї шкіри).

У разі поширених опіків (понад 10 % у дорослих та понад 5-6 % у дітей та осіб похилого віку) розвивається опікова хвороба, яку обов'язково відразу після травми супроводжує опіковий шок.

Опіковий шок — найтяжча стадія опікової хвороби. Шок зумовлений потужними больовими імпульсами з місця опіку та втратою рідкої частини крові разом з білками та електролітами (плазма). Ушкоджена шкіра в десятки разів інтенсивніше віддає рідину, ніж неушкоджена, що викликає порушення водно-сольового балансу, зменшує об'єм циркулюючої крові, викликає гіпоксію органів і тканин

За глибиною опіку виділяють три ступеня:

I ступінь опіку характеризує ураженням лише поверхневих шарів епідермісу (зовнішній шар шкіри). На ушкодженій ділянці є почервоніння, припухлість, відчувається печія та біль, пухирі не утворюються

II ступінь — це глибше ураження епідермісу (до основи шару) з утворенням на поверхні шкіри пухирів, наповнених жовтуватою рідиною, які блідніють при натисканні. Характерна поява сильного болю.

У разі II-а ступеня ушкоджується лише епідерміс, а за II-б ступеня — глибші шари дерми (власне шкіри).

Опіки I—II ступеня — це переважно опіки сонячні та опіки рідинами високої температури

III ступінь опіку зумовлює омертвіння (некроз) шкіри. Некроз поширюється на всю товщу дерми. Для опіків цього ступеня характерна суха біла або червона з тромбозом судин поверхня шкіри, під якою перебувають ушкоджені тканини. Опіки III ступеня спричинюються киплячою рідиною, електричним струмом, полум'ям та металами, нагрітими до високої температури. Ці термічні агенти можуть зумовити й змішані опіки — від I до III ступеня.

Після стабілізації стану в стаціонарі проводять повне видалення змертвілих тканин. Рану покривають заміником шкіри, який протягом 21-28 діб відпадає і створює умови для відновлення шкірного покриву з тих ділянок, які повністю не уражені. У разі глибоких опіків, заміник шкіри забезпечує можливість проведення пересадки власної шкіри з неушкоджених ділянок, починаючи з 21-ї доби після травмування. Цей метод дає змогу уникнути багатьох болючих перев'язок, нівелює наведені вище періоди опікової хвороби й дозволяє рятувати постраждалих з опіком 70-80 % поверхні шкіри.

Надання допомоги при термічних опіках:

Надаючи допомогу, насамперед треба погасити одяг, що горить, ні в якому разі не допускати, щоб потерпілий при цьому бігав, бо повітря ще сильніше роздмухує полум'я. Найкраще накинути на нього пальто або куртку. Якщо це можливо, повалити на землю і намагатися збити полум'я перекинувши по землі. Потім обпечену частину тіла звільнити від одягу, обрізаючи його. Одяг, що приклеївся до шкіри, залишають.

Після припинення дії фактора, що спричинив опік, глибина опіку зростає через перегріті власні тканини. Тому до прибуття бригади екстреної медичної допомоги необхідно забезпечити постійне промивання місця опіку холодною проточною водою протягом 10-15 хв. Не можна застосовувати лід для охолодження, забарвлені антисептики, мазеві та ватно-марлеві пов'язки, мазі, креми, інші засоби, які містять жири. Після охолодження накрити ушкоджену ділянку чистою вологою серветкою для профілактики інфікування рани. Заборонено зрізати чи проколювати цілі пухирі, що утворилися на шкірі, бо цілісність шкіри захищає від інфекції. Не можна залишати постраждалого без нагляду.

Перша допомога в разі хімічних опіків

Хімічна речовина продовжує спричиняти опік, поки вона є на шкірі, тому насамперед її необхідно видалити зі шкірних покривів:

- а) струсити сухі хімічні речовини зі шкіри захищеною рукою (використовувати рукавички, рушник тощо);
- б) промити опік під струменем холодної води протягом 20 хв; не використовувати струмінь під сильним тиском, бо це може ще більше ушкодити шкіру;
- в) викликати екстрену медичну допомогу й продовжувати промивати шкіру до її приїзду;
- г) попросити постраждалого зняти одяг, на якому є хімічна речовина.

Слід пам'ятати, що деякі речовини під час промивання водою зумовлюють хімічну реакцію через виділення тепла, що спричинює додатковий термічний опік (негашене вапно, сульфатна кислота); тому ці речовини видаляють механічним шляхом сухою ганчіркою.